

UZASADNIENIE

Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia programu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego pod nazwą „Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033” wykonuje upoważnienie ustawowe z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. z 2022 r. poz. 393; dalej jako: ustawa o NIW-CRSO).

„Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033” jest odpowiedzią na postulaty środowiska organizacji poradniczych artykułowane podczas Kongresu Poradnictwa, zorganizowanego w 2019 r. pod patronatem Prezydenta RP oraz Kongresu Profesji i Zawodów Pomocowych, który odbył się w 2020 roku.

Poradnictwo ujmowane jako rodzaj usługi społecznej, wsparcie dla osób znajdujących się w różnego rodzaju sytuacjach trudnych jest niezbędnym elementem funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego i państwa demokratycznego. Organizacje poradnictwa działające na rzecz upodmiotowienia osób doświadczających trudności życiowych, niesamodzielnymi, niezaradnymi życiowo, znajdujących się w kryzysie, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspierają te osoby i jednocześnie kształtują system wartości wspólnoty i wyrażają interes społeczny. Poprzez realizację funkcji usługowej oraz artykulację i rzecznictwo interesów oraz obronę osób i grup, przyczyniają się do budowy i rozwoju dojrzałego społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki tym organizacjom osoby, które z różnych powodów znalazły się na peryferiach życia społecznego mogą zmienić swoją sytuację i skorzystać z przysługujących im praw.

Mimo, że na przestrzeni 25 lat sytuacja poradnictwa w Polsce radykalnie się poprawiła to jednak, jeśli chodzi o poradnictwo prowadzone przez organizacje pozarządowe napotyka ono na bariery rozwoju charakterystyczne dla problematyki całego III sektora w Polsce. Najistotniejszą z nich jest trudność w pozyskiwaniu środków finansowych i wynikający z niej brak stabilności finansowej, której skutkiem są trudności w świadczeniu usług i podnoszeniu ich jakości.

Do wykorzystania potencjału organizacji poradniczych w realizacji ich misji świadczenia pomocy osobom i grupom społecznym potrzebne jest ich wsparcie instytucjonalne, tak by mogły one efektywnie wypełniać swoją rolę. Stąd konieczność uruchomienia programu adresowanego bezpośrednio do organizacji poradniczych, wspierającego podejmowane przez nie wysiłki mające na celu podnoszenie jakości świadczonych usług.

„Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033” stanowi kolejne rozszerzenie oferty programowej skierowanej do sektora organizacji pozarządowych. Przyjęta formuła Programu czerpie z doświadczeń programów wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego takich jak FIO, NOWEFIO, PROO, Korpus Solidarności, Rządowy Program Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych oraz programów skierowanych do określonego typu organizacji takich jak międzynarodowe domy spotkań i uniwersytety ludowe.

Celem strategicznym Programu jest wzmocnienie działalności statutowej pożytku publicznego i rozwoju instytucjonalnego organizacji poradniczych jako partnera państwa w procesie upodmiotowienia obywateli. Wsparcie udzielone organizacjom obywatelskim, działającym w systemie poradnictwa oraz poprawa stabilności ich funkcjonowania powinny się przyczynić do zwiększenia efektywności i skuteczności tego systemu .

Rozwój organizacji poradniczych nie jest możliwy bez działań na rzecz sprawności ich funkcjonowania oraz podnoszenia kompetencji osób w nich działających. Niezbędne jest budowanie ich potencjału instytucjonalnego, wspieranie realizacji inicjatyw wspólnych, integracja i tworzenia porozumień.

Program został zaplanowany w perspektywie lat 2022-2033. Realizacja Programu finansowana będzie z krajowych środków publicznych, z części 16 budżetu państwa.

Środki te będą przekazywane NIW-CRSO w ramach dotacji celowej z budżetu państwa (art. 32 pkt 1 UoNIW). Na realizację Programu w roku 2022 przeznaczonych zostanie 11,5 mln zł, a w kolejnych latach 15 mln zł rocznie.

Do trybu finansowania projektów ze środków Programu odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, dalej: UoDPPiW) oraz ustawy o NIW-CRSO regulujące wybór oferty.

Podmiotami uprawnionymi do składania ofert o dofinansowanie realizacji zadania w ramach Programu będą organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 UoDPPiW oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 UoDPPiW, a także organizacje pozarządowe działające na podstawie innych przepisów. Na zasadzie regrantingu będą mogły być wspierane, za pośrednictwem innych organizacji pozarządowych, poradnie uniwersyteckie i parafialne. Podmioty uprawnione do aplikowania nie będą musiały posiadać statusu organizacji pożytku publicznego.

Planowane w ramach Programu dotacje nie mogą być udzielane na działania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Proponuje się, aby uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Proponowany termin wejścia w życie projektowanej uchwały jest uzasadniony koniecznością terminowego rozpoczęcia realizacji wskazanego Programu, w tym przygotowania niezbędnych procedur konkursowych.

Projekt uchwały nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt uchwały nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt uchwały nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Wejście w życie projektowanej uchwały nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych oraz średnich przedsiębiorców.

Projekt uchwały został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.